ROK VII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 9

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1932 ROKU

CENTRALNY ZWIĄZEK PRZEMYSŁU POLSKIEGO

W najbliższych dniach rozpocznie działalność Centralny Związek Przemysłu Polskiego, powstały — jak już o tem donosiliśmy w Nr. 7 „Wiadomości" — w wyniku fuzji Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów oraz Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski.

Podstawę organizacyjną Centralnego Związku stanowi 13 grup zawodowych, które działają autonomicznie i decydują samodzielnie o swej organizacji wewnętrznej. Grupa chemiczna składać się będzie ze Związku Przemysłu Chemicznego łącznie z nawozami sztucznemi, Związku Przemysłowców Garbarzy, Monopolu Zapałczanego oraz tych przedsiębiorstw chemicznych, które bezpośrednio należeć będą do Centralnego Związku.

Zadaniem grup fachowych jest praca nad konsolidacją i rozwojem przemysłów objętych grupą, obrona wspólnych interesów danej grupy, wreszcie wybór delegatów grupy do władz Centralnego Związku.

Władzami Centralnego Związku są: Zgromadzenie Delegatów, Rada, Prezydjum oraz Zarząd.

Zgromadzenie Delegatów składa się z delegatów wszystkich grup i ma na celu zatwierdzanie sprawozdań Centralnego Związku, wybór członków Prezydjum, przeprowadzanie zmian statutowych oraz wszelkich uchwał formalnoprawnych, dotyczących Centralnego Związku.

Rada składa się z 60-ciu członków z wyboru. Każda z grup wybiera po jednym członku Rady, zaś 47-miu wybierają poszczególne grupy na podstawie klucza podziału kosztów ogólnych Centralnego Związku między poszczególne grupy. Do kompetencji Rady należy ustanawianie wytycznych polityki gospodarczej przemysłu polskiego, udzielanie ogólnych dyrektyw co do sposobu prowadzenia spraw Centralnego Związku, decyzje w sprawach finansowych.

Prezydjum składa się z 9-ciu do 11-stu członków: 3-ch prezesów, 3-ch vice-prezesów i 3-ch do 5-ciu członków Prezydjum. Członkowie Prezydjum powoływani są przez Zgromadzenie Delegatów. Prezydjum decyduje we wszystkich sprawach bieżących, przestrzega wykonania uchwał Zgromadzenia Delegatów i Rady, przyjmuje i usuwa członków Centralnego Związku, mianuje i odwołuje dyrektorów Centralnego Związku.

Zarząd stanowią dyrektorowie Centralnego Związku oraz członkowie, mianowani przez grupy. Zarząd jest odpowiedzialny wobec Prezydjum i działa na podstawie ustalonych przez Prezydjum regulaminów i instrukcyj.

Zorganizowanie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego posiada duże znaczenie ogólne. Przemysł nasz nie miał dotychczas skonsolidowanego przedstawicielstwa. Izby Przemysłowo-Handlowe, reprezentując samorząd gospodarczy, z natury rzeczy obejmowały interesy przemysłu, handlu, ubezpieczeń i bankowości. Stąd też opinja Izb jest wypadkową dezyderatów wszystkich tych gałęzi naszego gospodarstwa narodowego. Przemysł był reprezentowany przez dwie organizacje i mogło się zdarzyć, że brak uzgodnienia na wspólnym terenie powodował rozbieżne opinje naczelnych organizacyj przemysłowych. Stan rzeczy, jaki rysuje się obecnie, wskazuje na niemożliwość podobnych wypadków, przedewszystkiem zaś wykończy strukturę organizacyjną życia przemysłowego Polski, stwarzając nadbudówkę ponad wszystkiemi istniejącemi związkami przemysłowemi.

Jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca zwołane będą niezbędne zebrania, celem ukonstytuowania władz nowej organizacji, której w imieniu przemysłu chemicznego składamy życzenia owocnej działalności ku pożytkowi całego przemysłu polskiego.

MAKSYMILJAN ZAND

Dnia 24 kwietnia 1932 r. zmarł nagle dyrektor handlowy Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, członek Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego, Maksymiljan Zand.

Zmarły był jednym z najwybitniejszych działaczów na polu naszego wewnętrznego i eksportowego handlu chemicznego. Jego niewątpliwą zasługą jest rozwinięcie eksportu polskiej przędzy sztucznego jedwabiu, która od kilku lat poczęła docierać do najdalszych zakątków świata. Racjonalne zorganizowanie ekspansji polskiej na tym odcinku, rozrzucenie sieci odpowiednich placówek we wszystkich krajach importujących polską przędzę i bezpośrednie kierownictwo niemi — było pracą Zmarłego, który do ostatniej chwili swego życia zajmował się temi zagadnieniami. Atmosfera nieustannej pracy panowała w całem życiu Maksymiljana Zanda, wypełniając Mu wszystkie niemal chwile.

Zmarły odznaczał się niepospolitemi zaletami serca i umysłu, prowadził ożywioną pracę społeczną, zwłaszcza w czasach przedniepodległościowych. Był wówczas wybitnym działaczem na terenie frakcji rewolucyjnej P. P. S. i założycielem Tow. Uniwersytetu Robotniczego. Najwyższy poziom ideowy był Mu właściwy we wszelakich poczynaniach, zaś wszystkie cechy nieskazitelnego charakteru jednały Maksymiljanowi Zandowi niekłamaną przyjaźń i powszechne uznanie wśród wszystkich, którzy z Nim się zetknęli.

Ubył nam nietylko zasłużony działacz przemysłowy, lecz przedewszystkiem szlachetny, prawy Człowiek.

Cześć Jego pamięci!

OGÓLNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Wyznaczone pierwotnie na dzień 30 kwietnia r. b. ogólne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego zostało przesunięte z powodów od Zarządu Związku niezależnych — na dzień 7 maja r. b. o godz. 17 min. 30 w pierwszym i o godz. 18-ej w drugim terminie. Zebranie odbędzie się w lokalu Związku, Czackiego Nr 1 w Warszawie, zaś porządek obrad pozostaje bez zmiany i obejmuje następujące sprawy:

1) Zagajenie,
2) Wybór przewodniczącego zebrania,
3) Sprawozdanie z działalności Związku,
4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
5) Uzupełniające wybory do Zarządu Związku,
6) Wybór Komisji Rewizyjnej,
7) Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Po ukończeniu części oficjalnej zebrania odbędzie się odczyt posła na Sejm, p. Dr. Pawła Minkowskiego, p. t. „Kryterja zasięgu i ingerencji gospodarczej Państwa".

WŚRÓD KSIĄŻEK

Staraniem Izb Przemysłowo - Handlowych ukazał się Rocznik Polskiego Przemysłu i Handlu za r. 1932. Rocznik ten stanowi połączone wydawnictwa: „Rocznika Informacyjnego o Spółkach Akcyjnych w Polsce" i „Polskiego Przemysłu i Handlu".

Rocznik zawiera sprawdzone informacje o przeszło 7.500 przedsiębiorstwach polskich w językach: polskim, francuskim i niemieckim, ponadto zaopatrzone jest w trzy skorowidze — przedsiębiorstw, wyrobów i miejscowości.

Informacje podzielono na 27 grup, wśród których przemysł chemiczny obejmuje wiadomości o 415 przedsiębiorstwach.

Rocznik opracowany jest celowo i dokładnie. Stanowi też cenne źródło informacyjne dla wszystkich, którzy stykają się z przemysłem, handlem, bankowością i innemi dziedzinami życia gospodarczego.

Wydane zostało czwarte sprawozdanie z działalności Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie za r. 1931.

Sprawozdanie opracowane jest w przejrzystej formie, zawiera protokóły plenarnych posiedzeń Izby w r. 1931 oraz wiadomości o sprawach prezydjalnych, działalności i pracach Izby w zakresie opinjodawczym, pracach specjalnych referatów biura Izby, wreszcie dane ogólne.

W odróżnieniu od lat poprzednich — sprawozdanie nie obejmuje danych o sytuacji gospodarczej okręgu Izby za r. 1931, co należy uznać za celowe. Wielokrotnie bowiem formułowaliśmy postulat, że ocena sytuacji gospodarczej w okręgach izbowych najzupełniej mija się z celem. Życie gospodarcze naszego kraju nie jest izolowane w okręgach Izb, lecz tworzy nierozerwalną całość na terenie całej Rzeczypospolitej. Ogłaszane więc przez poszczególne związki przemysłowe sprawozdania z konjunktury i działalności poszczególnych gałęzi przemysłu, wyczerpując sprawę na odcinku przemysłu chemicznego, metalowego, hutniczego, włókienniczego i t. d., spełniają dostatecznie rolę informowania o sy-

tuacji. Ogólne sprawozdania konjunkturalne mogłyby być ogłaszane przez Związek Izb, natomiast niema potrzeby rozdrabniania tej pracy na poszczególne Izby.

Sprawozdanie Izby Warszawskiej, charakteryzujące się jasnością opracowywanych tematów i głębokiem ujęciem każdego zagadnienia, lecz nie zawierające oceny konjunktury — zasługuje na uważne przestudjowanie.

KRONIKA

Dn. 6 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem przyjęto w poczet członków Związku następujące przedsiębiorstwa chemiczne:

Standard Nobel w Polsce (dział produktów chemicznych), Warszawa, Al. Jerozolimskie 57,

Sp. Akc. „Roche", Warszawa, Rakowiecka 19,

Holländisch-Danziger Oel-und Firnis-Fabrik „Olivum", Gdańsk.

Zarząd Związku kooptował do swego grona Dyr. Zarządz. Sp. Akc. „Fryderyk Puls", Prezesa Związku Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce, p. Dr. Gustawa Litterera.

Celem rozstrzygnięcia sporu, jaki powstał między Pabjanickiem Tow. Akc. Przemysłu Chemicznego i Sp. Akc. „Fr. Karpiński", Zarząd powołał specjalną komisję w składzie pp. Prezesa Zygmunta Toeplitza, Inż. Aleksandra Tupalskiego i Inż. Wiktora Sommera.

Dn. 12 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem podjęto następujące uchwały w zakresie spraw, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny:

Czarne płyty, sporządzone z regeneratu gumowego z domieszką powyżej 20% tlenku cynku — clić wg. poz. 87 p. 4 taryfy celnej.

Piłki gumowe, używane do gier wodnych — clić wg. poz. 88 p. 1 d taryfy celnej.

Kwas borowy, zawierający powyżej 95% czystego kwasu borowego, otrzymywany przy pomocy krystalizacji — clić wg. poz. 93 p. 4 taryfy celnej.

Masy kontaktowe, używane w przemyśle chemicznym — clić wg. poz. 112 p. 25 b taryfy celnej.

Metyloheksalinę clić wg. poz. 112 p. 25c taryfy celnej.

W odniesieniu do dwóch ostatnich spraw, Rada Towaroznawcza postanowiła poprzeć wnioski stron zainterseowanych o wprowadzenie ulgi celnej na masy kontaktowe i metyloheksalinę, z uwagi na zbyt wysokie stawki celne — w stosunku do wartości towaru.

Zarządzeniem Pana Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 12 lutego r. b. została powołana do życia przy Dep. Morskim Komisja Przewozów Portowych. Zadaniem jej jest badanie przyczyn, wpływających hamująco na ruch portowy w Gdańsku i w Gdyni oraz zgłaszanie zarządzeń, zmierzających do zapewnienia dalszego rozwoju portom polskim. Prace mają być prowadzone w najściślejszem porozumieniu z zainteresowanemi sferami gospodarczemi. Współdziałanie z Komisją winno się odbywać przez dostarczanie potrzebnych materjałów oraz zgłaszanie postulatów.

Dn. 25 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Centralnego Związku Przemysłu Mydlarskiego w Polsce i w. m. Gdańsku. Rada zastanawiała się nad bieżącemi sprawami w przemyśle mydlarskim, rozważając również sprawy, opublikowane w Biuletynie Centralnego Związku, którego numer pierwszy ukazał się pod datą 25 kwietnia 1932 r. Pojawienie się nowego czasopisma, poświęconego sprawom zawodowym przemysłu chemicznego, witamy z żywą radością, składając życzenia najpomyślniejszego rozwoju.

NOWE ROZPORZĄDZENIA.

W Dz. Ust. Nr. 30 z dn. 12 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 300 Ustawa z dn. 12 marca 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych.

Ustawa ta opiera się naogół na tych samych zasadach, jakie były sformułowane w nieobowiązującem już obecnie Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca r. b. o sprzedaży nawozów sztucznych. Usuwa jednak pewne niedokładności, jakie miały miejsce w Rozporządzeniu i bliżej precyzuje postanowienia w zakresie handlu nawozami sztucznemi.

W szczególności Ustawa podaje definicję nawozów sztucznych, jako produktów do użyźniania gleby, zawierających conajmniej jeden z następujących składników: azot, fosfor, potas lub wapń.

Oczywiście, Ustawa powyższa zawiera tylko przepisy ramowe, których rozwinięciem będzie rozporządzenie wykonawcze; ogłoszenie tego rozporządzenia z ciekawością oczekują sfery zainteresowane.

W Dz. Ust. Nr. 32 z dn. 18 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 330 Ustawa z dn. 10 marca 1932 r. o wolnych obszarach celnych.

Ustawa ta wprowadza pojęcie wolnych obszarów celnych, które będą wskazane przez Ministra Skarbu i dotyczy zagadnień portowo-celnych.

W Dz. Ust. Nr. 33 z dn. 20 kwietnia r. b. ukazała się pod poz. 344 Ustawa z dn. 15 marca 1932 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego.

Stosownie do postanowień Ustawy — założenie, uruchomienie oraz techniczna rozbudowa przedsiębiorstwa wyrobu kwasu azotowego wymaga uprzedniego uzyskania przez przedsiębiorcę koncesji, udzielanej według swobodnego uznania przez Ministra Przemysłu i Handlu, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa.

Ustawa weszła w życie dn. 20 kwietnia r. b., z wyjątkiem obszaru województwa śląskiego, gdzie nabywa mocy obowiązującej dopiero po uzyskaniu zgody Sejmu Śląskiego.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,68 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,83 „
Azotan amonu	100 „
Benzol handlowy 90%	80 „
„ czysty	92 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	45 „
Chlorek wapna bielący	36 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 „
* „ techniczna 85/88%	175 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	31,25 „
Klej kostny	265 „
Klej skórny	280 „
Krezol	128 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	100 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
„ solny 19°/21° Bé	14,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 „
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	210 „
„ „ saponifikat	200 „
Oleum 20%	19,94 „
Olej lniany	115—118 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 „
Smoła preparowana	17,50 „
Saletra sodowa 15,5% N	37,80 „
Siarczan amonu za 1 kg % N_2	1,68 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	65 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 „
Stearyna	200 „
Superfosfat 16%	9,28—9,92 „
Toluol czysty	105 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednarska 2, tel. 656-99
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź, 21-86.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11